

Μέσα γειά, μέσα χαρά, | ὅξω φίδια καὶ γκουστέρις,
ἔφαγα τοῦ ζόχου | νὰ ξιφαρμακώσου
(ἐξ ἐπὶδ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Βγᾶτε φίδια καὶ γουστέρες, | κ' ἦρτε τοῦ Βαγγελισμοῦ,
θὰ σᾶς κόψουν τὰ κεφάλια, | νὰ σᾶς ρίξ'νε 'ς τὰ πηγὰδια
(ἐξ ἐπὶδ.) Θράκ. (Κεσάν.)

Φιβγᾶτι, φίδια καὶ κουστέρια, | γιὰτ' ἔρχιτι οὐ Βαγγελισμός,
θὰ σᾶς κόψη δὸν κιφάλι, | θὰ δὸν ρίξ'νε 'ς τοῦ ποντάμι
"Ηπ. (Δωδών.) Συνών. ἀλίσσάουρα, γουστερέλα,
γουστερέλι, γουστερεῖνα, γουστερίτσα,
γουστερόπουλο, γουστερούλα, ζωγραφίδα,
ζωγραφός. 2) Τὸ ἐρπετὸν Σαύρα ἢ πρασίνη
(*Lacerta viridis*) τῆς οἰκογ. τῶν Σαυριδῶν (*Sauridae*)
πολλαχ.: Πετᾶχτηκ' ἕνας γούστερος καί, 'φόντε τὸν εἶδα-
νε, τρομάξανε τὰ κλωσσοπούλλα Πελοπν. (Γαργαλ.) Μιὰ
οὐχιά εἶχε καταπιῇ τοῦ γκούστιρα Θεσσ. (Σταγιάδ.) Εἶδα
'να βετρίτη κ' εἶχε 'ς τὰ νύχια τοῦ ἕνα βόστερα 'Οθων.
Πετᾶζειτ' ἕνας βόστερας 'πὸ τσι γρέβες (=μανδρότοιχους)
αὐτόθ. || Φρ. Γί'ν'κι σὰ γκούδ'τρας (ἔγινε κίτρινος σὰ
γούστερας) "Ηπ. (Ζαγόρ.) Τιντώ'ν τὰ μάτια τ' σὰν γκού-
στιρας "Ηπ. (Κουκούλ.) Γί'νηκε τὸ μοῦτρο τοῦ σὰν τοῦ
γούστερα 'πὸ τὴν κακία τοῦ Παζ. Νὰ σὲ φάη ὁ γκό-
στιρας! (ἀρᾶ) "Ηπ. (Δερβίτσ.) || "Ἀσμ.

'Εδιάλεξα, ξεδιάλεξα, πάντεχα νὰ πιτύχω,
κ' ἐπέτυχα τὸ γκούστερα πὸν βγῆκ' ἀπὸ τὸν τοῖχο
"Ηπ. (Θεσπρωτ.)

Τρέχα γκούδτερα μὲ τὸ τσαπὶ 'ς τὸν ὄμο
Μακεδ. (Βόιον)

Τρέχα γκούστιρα μὲ τὴ γιαιτρεῖα 'ς τοῦ στόμα
Θεσσ. (Κρυόβρ. Σουκαμν.) || Ποιήμ.

'Εδῶ γλιστροῦσε ὁ βόστερας, ἐκεῖ τὸ σαμαμίθι
Γ. Μαρκορ., "Ορκος, 25

Κι ἄς λείπουν οἱ βοστέροι
πὸν 'χουν ξερὴ καὶ πλουμιστὴ τὴ ράχη
Κ. Θεοτόκ., Βιργ. Γεωργ., 64. Συνών. βυζάστοα,
γαῖδουρογούστερα, γαῖδουροσκουρκο-
ρίτσα, γερογούστερα, γομαρογούστερα,
γούστερακας, κιτρινόγούστερα, κολο-
σαύρα, πρασινογούστερα, πρασινογού-
στερας, πρασινογούστρακας, σαυρόφης,
σελεντρούνα, χολοσαυρεῖς, φαρμάκα,
χρυσάφια.

'Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γκούστιρας "Ηπ.
(Πωγών.) 3) 'Ο ἰχθύς Τράχουρος ὁ μεσογειακός (*Trachurus mediterraneus*) τῆς οἰκογ. τῶν Καραγκιδῶν
(*Carangidae*), ὁ σαῦρος τῶν Ἀρχαίων Ἀντίπαζ. 'Ερεικ.
Κέρκ. Μαθράκ. 'Οθων.: "Επιακα ἕνα κίλο βόστερους καὶ
τσοῦ ἔκανα βουρδετίτσι (κίλο=κίλον, βουρδετίτσι=τσιγα-
ριστὸν φαγητὸν) 'Ερεικ. Συνών. γουστερόψαρο

γουστεράβγουλο τό, Πελοπν. (Γαργαλ.)

'Εκ τῶν οὐσ. γουστέρτα καὶ ἀβγούλι.

Τὸ ἀβγὸ τῆς γουστέρτας: 'Κεῖ-χάμου'ς τὴ μάντρα βρῆκα
πέντε γουστεράβγουλα.

γουστεράκας ὁ, ἐνιαχ. γούστ'ρακας Πελοπν. (Καρ-
δαμ. Ξεχώρ. Σαηδόν.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γουστέρτα καὶ τῆς μεγεθ. καταλ.
-ακας.

'Η μεγάλη πρασίνη σαύρα ἐνθ' ἄν.: "Επесе ἕνας γούστ'-
ρακας ἀπὸ τὴν ἀμυδαλέα τσαὶ μὲ φόβισε πολὺ Πελοπν.
(Ξεχώρ.) "Αργήσα, γιὰτὶ τσοῖταζα ἕνα γούστ'ρακα πὸν
χλαβούνεβε ἕνα ποδίτσι (χλαβούνεβε=κατέπινε ἀμάσητον)
αὐτόθ. Χαλκοπρασινίζει 'πὸ τὴ γατσία τοῦ σὰ γούστ'ρακας
αὐτόθ. || "Ἀσμ.

Ποῖος ἦταν ὁ προξερητής, πὸν νὰ τὸν φάη σφαῖρα,
πὸν ταίριαξε τὸ γούστ'ρακα μαζὶ μὲ τὴ γουστέρτα
αὐτόθ.

γουστεράκλας ὁ, ἐνιαχ. γούστ'ρακλας Πελοπν.
(Καρδαμ. Πλάτσ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γουστέρτα καὶ τῆς μεγεθ. καταλ.
-ακλας.

Γουστεράκας, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.

γουστερέλα ἡ, ἐνιαχ. γκουσταρέλα "Ηπ. (Μαργαρ.)
σκουταρέλα Λευκ. Πελοπν. (Λεῦκτρ. Μάν. Οἷτυλ. Πλάτσ.)
Στερελλ. ('Αστακ. Γραν.) σκουδαρέλα Πελοπν. (Γέρμ.
Οἷτυλ.) σκουταλέρα Στερελλ. ('Αστακ.) Πελοπν. (Καμίν.)
σκουρδαδέλα Πελοπν. ('Αρεόπ.) σκουρδαδέλα Πελοπν. (Οἷ-
τυλ.) σκουτερέλα Λευκ. Πελοπν. (Λακων. Λυγερ. Μάν.)
σκουταρέλα Λευκ. σκουταρέλα Πελοπν. (Λακων.) σκου-
τουρέλα Στερελλ. (Ξηρόμ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γουστέρτα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-ελά.

Γουστέρτα 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθα καὶ συνών.: Οἱ γκου-
σταρέλες γεννᾶν ἀβγά μέσα 'ς τὸ χῶμα κατα'ης "Ηπ.
(Μαργαρ.)

γουστερέλι τό, "Ηπ.—Λεξ. Βλαστ. 425. γουστερέλ'
"Ηπ. γκουστιρέλ' "Ηπ. (Ζαγόρ.) γουστερέλι Ἀντίπαζ. Παζ.
σκουτουρέλ' Στερελλ. ('Αχυρ.)—Δ. Λουκόπ., Γεωργ. Ρού-
μελ., 166.

'Εκ τοῦ οὐσ. γουστέρτα καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ.
-ελί.

1) Μικρὰ σαύρα "Ηπ. (Ζαγόρ.) Στερελλ. ('Αχυρ.)—Δ.
Λουκόπ., ἐνθ' ἄν. || "Ἀσμ.

Φιβγᾶτι, φίδια, σκουτουρέλια,
γιὰτ' ἔφαγα τοῦ ζόχου | καὶ θὰ σᾶς φαρμακώσου
(ἐξ ἐπὶδ.) Στερελλ. ('Αχυρ.) 2) Εἶδος ἀγρίας νήσσης, ὡς
ἐκ τῆς ὁμοιότητος αὐτῆς πρὸς τὴν κεφαλὴν τῆς γουστέρτας
"Ηπ.—Λεξ. Βλαστ. 425. 3) 'Ο ἰχθύς Τράχουρος ὁ μεσο-
γειακός (*Trachurus mediterraneus*) εἰς μικρὰν ἡλικίαν
'Αντίπαζ. Παζ. Συνών. γουστέρταπουλο 2.

γουστερεῖνα ἡ, Τσακων. (Κασταν.) κοσταρεῖνα Τσακων.
(Μέλαν. Πραστ. Τυρ.) κοσταεῖνα Τσακων. (Μέλαν. Τυρ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γουστέρτα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-εῖνα.

Μικρὰ σαύρα ἐνθ' ἄν.: 'Ανεμοῦτε νὰ κοσταεῖνα πουργ-
τεδ'ε μι τδ' ἐβόγαμα (ἐπετάχθη μία σαύρα ἐμπρὸς μου καὶ
ἐφοβήθη) Τσακων. (Μέλαν.) Τσι πλεξίδε εἶν' ἐντεοι; Σὰν
κοσταεῖνε σ' ἐμποῖτθερε! (τί πλεξοῦδες εἶναι αὐτές; Σὰν
σαῦρες τίς ἔκαμες, ἐνν. λεπτές) αὐτόθ.

γουστερινίτσα ἡ, ἀμάρτ. γκουδταναρίτσα "Ηπ. ('Αρ-
γυρόκ. Δρόβιαν.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γουστερεῖνα καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ.
-ίτσα.

Μικρά σάυρα ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Βγάτε, βγάτε, γκουδταναρίτσες, | τ' ἔφτακε ὁ Βαγγε-
λισμός

νὰ σᾶς κόψη τὰ κεφάλια, | νὰ τὰ ρίξῃ 'ς τὰ ποτάμια
(ἐξ ἐπὶδ.) Ἦπ. (Ἀργυρόκ.)

γουστερίτσα ἡ, πολλαχ. γουδτερίτσα Ἦπ. γουστερί-
τσα Λεξ. Πόππλετ. Μπριγκ. γουστερίτσα Κέρκ. (Αὐχιδόν.
Καρουσ. Περούλ.) γουστιρίτσα Θεσσ. (Κρυόβρ.) Λέσβ.
Μακεδ. (Χαλκιδ.) γουστερίτσα Κέα ἀγουστιρίτσα Σκόπ.
γκουστερίτσα Ἦπ. (Ζαγόρ. Κασταν. Μαργαρ.) Θεσσ.
(Σταγιάδ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. Καρωτ.) Λέσβ. Μακεδ.
(Βόιον Καταφύγ. Σισάν. Φλόρ.) Πελοπ. (Μάν.) Στερελλ.
(Αἰτωλ.) γκουδτερίτσα Ἦπ. (Δερβίτσ. Κόνιτς.) γουδτερί-
τσα Ἦπ. (Δωδών. Ἰωάνν.) γκουστιρίτσα Α. Ρουμελ. (Σι-
ναπλ.) Ἦπ. (Κουκούλ.) Θεσσ. (Ἀνατολ. Καλαμπάκ.) Θράκ.
(Ἀβδηρ. Ἀδριανούπ. Σουφλ.) Μακεδ. (Βλάστ. Βρία Γρε-
βεν. Δρυμ. Κεφαλοχ. Κίτρ. Κοζ. Λιτόχ. Νάουσ. Ρητίν.
Τριφύλλ. Χαλκιδ.) ἀγκουστιρίτσα Σκόπ. γκουδτερίτσα Α.
Ρουμελ. (Μέγα Μοναστήρ. Σιναπλ.) Ἦπ. (Ζαγόρ. Πλατα-
νοῦς.) Μακεδ. (Βόιον Κοζ.) Θράκ. (Ἡρακλίτς.) γκουστι-
ρίτσα Μακεδ. (Σησαμ.) γκουστερίτσα Θράκ. (Ἀδριανούπ.)
Μακεδ. (Κοζ.) γκουδτερίτσα Ἦπ. (Ἀργυρόκ.) γκουσταρί-
τσα Ἦπ. (Κόνιτς. Λάκκα Σούλ.) Μακεδ. (Βλάστ. Βέρ.
Γαλατ. Γρεβεν. Δάφν. Δεσκάτ. Ἐράτυρ. Καστορ. Κα-
ταφύγ. Κοζ. Σιάτ.) γκουδταρίτσα Ἦπ. (Ἄρτοπ. Κόνιτς.
Μελιγγ. Σούλ.) Μακεδ. (Ἀρκοχώρ. Δεσκάτ. Καστορ.)
γκουσταρίτσα Ἦπ. (Ριζοβ.) Μακεδ. (Ἐπανωμ. Λα-
γκαδ.) γουστερίτσα Θράκ. (Τσακίλ.) Λέσβ. γουστι-
ρίτσα Θεσσ. (Κρήν.) γουστερίτσα Μακεδ. (Μεσορ.) γου-
στερίτσα Θράκ. (Καδίκ. Πύργ.) γουστερίτσα Ἦπ. (Δέλ-
βιν.) γουστερίτσα Ἦπ. (Ραδοβύζ.) γουστερίτσα Στερελλ. (Εὐ-
ρυταν. Καρπεν. Σιβ. Φτελ.) γουστερίτσα Στερελλ. (Γραν.)
γουστερίτσα Θεσσ. (Καρδίτς.) Ἦπ. (Ραδοβύζ.) γουσταρί-
τσα Μακεδ. (Ἐλευθερ.) γουστερίτσα Στερελλ. (Ἀράχ.)
γουστερίτσα Θεσσ. (Γερακάρ.) γουστερίτσα Στερελλ. (Λε-
βάδ.) γουστερίτσα Στερελλ. (Ἅγιος Γεώργ.) γουστερίτσα
Στερελλ. (Ὀρχομεν.) γουστερίτσα Μακεδ. (Γαλάτιστ.)
γουστερίτσα Κεφαλλ.—Λεξ. Λεγρ. Μπριγκ. γουστερίτσα
Ἐρεικ. Κέρκ. (Ἀργυρόκ.)—Λεξ. Βάιγ. γουστερίτσα Μακεδ.
(Χαλκιδ.) γουστερίτσα Μακεδ. (Νιγρίτ.) γουστερίτσα Α.
Ρουμελ. (Βοδεν.) γουστερίτσα Ἦπ. (Ἀργυρόκ.)

Τὸ Βυζάντ. γουστερίτσα παρὰ τὸ ὅπ. καὶ βο-
στερίτσα. Ὁ δεύτερος οὗτος τύπ. καὶ εἰς Σομ. Ὁ
τύπ. αὐτοῦ γουστερίτσα κατὰ παρετυμ. ἐκ τοῦ Αὐ-
γουστός.

Ἡ μικρὰ σάυρα πολλαχ.: Σκοτώσαμε μινὰ ὀχιά καὶ 'ς
τὴν κοιλιά της βρήκαμε μινὰ γουστερίτσα φαγωμένη Πε-
λοπ. (Γαργαλ.) Μ' ἐδάγκωσε μινὰ γκουδτερίτσα 'ς τὸ πο-
δάρι Ἦπ. (Δερβίτσ.) Τσάκωσα τὴ γουστερίτσα ἀπὸ τὴν
οὐρά, μὰ 'τσίνη κόπητσε τσαὶ ἔγινε κολοβὴ Πελοπ. (Καρ-
δαμ.) Σκότουςα μινὰ γκουστιρίτσα Μακεδ. (Κοζ.) Βγήκανε
πολλὲς γουστερίτσες Θράκ. (Τσακίλ.) Τό 'χυσαν τὸ νερό,
γιατ' εἶχε πέσει μινὰ γουστερίτσα μέσα Πελοπ. (Κυνουρ.)
|| Φρ. Γκουστιρίτς κατιβάξ' (εἶναι πλήρης θυμοῦ) Θεσσ.
(Ἀνατολ.) || Παροιμ. Σειρίζουντι τὰ φίδια, σειρίζουντι κ' οἱ
γκουδτερίτς (σειρίζουντι = σειόνται, κινούνται· ἐπὶ τῶν
παρ' ἀξίαν ἐπαιρομένων) Μακεδ. (Κοζ.) Ὅπως σκαλνάει
νὰ βγάλ' γκουδτερίτς, βγάλ' φίδια (ἐπὶ τῶν προκαλούν-
των διὰ τῶν ἐνεργειῶν των κακὰ εἰς ἑαυτούς) Μακεδ.
(Βόιον) || Αἰνιγμ.

Κουτερίτσα φουρτουμέν' | τοὺν ἀνήφουρου πααῖν'
(τὸ κοχλιάριον πλήρες φαγητοῦ) Στερελλ. (Φτελ.) Συνών.
αἰνιγμ. Γαῖδουρίτσα φορτωμένη | 'ς τὴ σπη-
λὶὰ πάει καὶ μπαίνει. || Ἄσμ.

Βιρὶ βιρὶ κολοφωτιά, | σάρτα 'δῶ, σάρτα' κεῖ,
σάρτα πάνου 'ς τὸ κουκί, | νὰ σὲ φάῃ ἡ βοστερίτσα
(σάρτα=πῆδησε) Κέρκ.

Ἐβγα ἔβγα, γκουδτερίτσα, | μὴ σὲ φᾶν' τὰ μαῦρα φίδια
Ἦπ. (Ζαγόρ.)

Ὁξου φίδια, γκουστερίτσες, | μέσα καλὴ νοικοκυρὰ
καὶ καλὴ μοσκοπαππαδιά

(ἐξ ἀγερμοῦ παίδων κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἀγίου Μάρκου—
25 Ἀπριλίου—κατὰ τὴν ὁποίαν οὗτοι, περιερχόμενοι τὰς
οἰκίας τοῦ χωρίου κρούουν σιδηρὰ σκεύη πρὸς ἐκφοβισμόν
τῶν ὄφρων, ἐνῶ συγχρόνως ἀπαγγέλλουσι τοὺς ἀνωτέρω
στίχους) Δ. Λουκοπ., Γεωργ. Ρούμελ., 166. Συνών. γου-
στερέλι, γουστερίνα, γουσιερινίτσα,
γουστερίτσι, γουστερόπουλο, γουστε-
ροῦδα, γουστερούλα.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γκουδτερίτσα Ἦπ.
(Κόνιτς.)

γουστερίτσι τό, ἐνιαχ. ἀγουστερίτσι Κέρκ. (Κασσιόπ.)
βοστερίτσι Ἀντίπαξ. Ἐρεικ. Κέρκ. (Καρουσ. Περούλ.)
Μαθράκ. Ὁθων. Παξ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γουστέρτα καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ.
-ίτσι.

Ἡ μικρὰ σάυρα ἐνθ' ἄν.: Τὸ βοστερίτσι εἶναι πιλὸ λεα-
νὸ καὶ πιλὸ μικροστὸ ἀπὸ τὸ βόστερα Ὁθων. Τὸ ἀγουστε-
ρίτσι πάει 'ς τὰ προσήλια Κέρκ. (Κασσιόπ.) Κυνήγουνε κατὶ
βοστερίτσια καὶ τοῦ κρουφτήκανε 'ς τὰ τρυπὰς τοῦ πύργου
(=μάνδρας) Ἐρεικ. Συνών. εἰς λ. γουστερίτσα.

γουστερόπουλο τό, ἐνιαχ. γουστερόπ'λο Πελοπ.
(Βάλτ. Βερεστ. Γαργαλ. Δίβρ. Μαργέλ. Μηλιώτ. Ποταμ.
κ.ά.) γκουστιρόπ'λου Ἦπ. (Βίτσ. Δωδών. Κουκούλ.) γου-
στερόπ'λο Ἀντίπαξ. Παξ. βοστερόπ'λο Ἀντίπαξ. Παξ.

Ἐκ τοῦ οὗς. γουστέρτα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-πουλο.

1) Ἡ μικρὰ σάυρα, ἡ γουστερίτσα ἐνθ' ἄν.:
Γιόμισε ὁ λόγγος μας γουστερόπ'λα 'φτεινὰ Πελοπ.
(Γαργαλ.) Χάλιφι, γκούστιρα, νὰ βρῆς τὰ γκουστιρόπ'λα
σου (λέγεται ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ τὰ ὅποια κυνηγοῦν χάριν
παιδιᾶς τὰς σάυρας) Ἦπ. (Βίτσ.) Συνών. εἰς λ. γουστε-
ρίτσα. 2) Ὁ ἰχθύς Τράχουρος ὁ μεσογειακὸς (Trachu-
rus mediterraneus) εἰς μικρὰν ἡλικίαν Ἀντίπαξ. Παξ.
Συνών. γουστερέλι 3.

γουστερότρουπα ἡ, ἐνιαχ. γουστερότρουπα Πελοπ.
(Γαργαλ. Μαργέλ. Μηλιώτ. Παιδεμέν. Ποταμ. κ.ά.) γκου-
στιρότρουπα Μακεδ. (Πεντάλοφ.)

Ἐκ τῶν οὗς. γουστέρτα καὶ τρουπα.

Ὁπὴ διὰ τῆς ὁποίας εἰσέρχεται καὶ ἐξέρχεται ἐκ τῆς φω-
λεᾶς τῆς ἡ γουστέρτα ἐνθ' ἄν.: Ἀπ' ὅλης τ'ς γκουστι-
ρότρουπς τ'ν ἄνοιξ' τρέξ' νιρὸ Μακεδ. (Πεντάλοφ.)

γουστερούδα ἡ, ἐνιαχ. γουστερούδα Μακεδ. (Χαλκιδ.)
Ἐκ τοῦ οὗς. γουστέρτα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-οῦδα.

Ἡ μικρὴ σάυρα ἐνθ' ἄν. Συνών. εἰς λ. γουστερίτσα.

